

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАЄВА)

“30” вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНФЛІКТОЛОГІЯ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 29 – Міжнародні відносини

Спеціальність: 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Освітньо-професійна програма: Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Робоча програма навчальної дисципліни «Конфліктологія». Одеса: ОНУ, 2024. 16 с.

Розробники: **Максименко Ірина Володимирівна, к. політ. н., доц.**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № 1 від. "29" серпня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Погоджено із гарантом ОПП Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

_____ (Юлія МАЙСТРЕНКО)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету міжнародних відносин,
політології та соціології

Протокол № 1 від. "30" серпня 2024 р.

Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

**1. Опис навчальної дисципліни
«Конфліктологія»**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>29 Міжнародні відносини</u> Спеціальність <u>291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</u> Рівень вищої освіти: <i>Перший (бакалаврський)</i>	<i>Обов'язкова / Дисципліна вільного вибору</i>	
		Дисципліна вільного вибору	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		3-й	-й
		<i>Семестр</i>	
		6-й	-й
		<i>Лекції</i>	
		20 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		16 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		54 год.	год.
Форма підсумкового контролю: <i>залік</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – формування у здобувачів системного розуміння сутності та природи конфліктів в міжнародних відносинах, традиційних та нових тенденцій у перебігу міжнародних конфліктів, а також практичних підходів до їх врегулювання, які сприятимуть розв'язанню складних спеціалізованих задач в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій.

Завдання курсу полягають у вивченні здобувачами: основних категорій та дефініцій конфліктології; структури конфліктів, що сприятиме розумінню варіативності підходів до класифікації міжнародних конфліктів; особливостей розвитку конфліктів з поясненням категорій визначення стадій та фаз динаміки конфліктів; функцій конфлікту в контексті системи міжнародних відносин; сутності та підходів до врегулювання конфліктів, параметрів, які впливають на вибір методів врегулювання конфліктних ситуацій; особливостей та форм міжнародного посередництва у процесах управління та врегулювання конфліктів; засад переговорного процесу в умовах конфліктних відносин сторін; сутності пост-конфліктного врегулювання та ролі міжнародного співробітництва в цьому процесі; а також на прикладах окремих кейсів розвинути навички самостійного аналізу міжнародних конфліктів, їхнього впливу на міжнародну та регіональну безпеку.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ЗК05. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК07. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК08. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК02. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК04. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК09. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку /країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

PH13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. СУТНІСТЬ ТА ТИПОЛОГІЯ МІЖНАРОДНОГО КОНФЛІКТУ

Тема 1. Сутність конфлікту, структура та функції.

Поняття «конфлікт». Конфлікт в міжнародних відносинах. Причини та умови виникнення конфліктів. Структура конфлікту. Типологія міжнародних конфліктів. Функції конфліктів.

Тема 2. Динаміка конфлікту.

Особливості визначення фаз та етапів конфлікту. Протиріччя та криза як умови розвитку конфлікту. Механізми виникнення конфліктів. Ескалація та деескалація конфлікту. Виокремлення та характеристика чинників, що визначають ескалацію конфлікту.

Тема 3. Війна як особлива форма конфлікту.

Визначення війни та причин її виникнення. Види війни та особливості сучасних війн. Феномен гібридних війн. «Справедлива війна» в міжнародних відносинах. Принципи справедливої війни. Пацифізм, «негативний мир» та «позитивний мир» та проблема досягнення «вічного миру».

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ВРЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТІВ

Тема 4. Засади врегулювання конфлікту.

Поняття «врегулювання конфлікту», «розв'язання конфлікту», «управління конфліктом», «запобігання конфлікту». Основні підходи до попередження міжнародних конфліктів. Превентивна дипломатія та її роль у попередженні міжнародних конфліктів. Підходи та методи розв'язання конфлікту. Основні принципи та етапи врегулювання конфлікту. Специфіка односторонніх кроків. Питання застосування силових та мирних засобів врегулювання конфліктів. Сприйняття та проблема врегулювання конфлікту. Роль політичного лідера під час конфлікту та його врегулювання.

Тема 5. Міжнародні зусилля з врегулювання та попередження конфліктів.

Роль третьої сторони у процесах врегулювання та попередження конфліктів і криз. Міжнародні організації та міжнародні конфлікти. Основні інструменти та механізми врегулювання та попередження конфліктів: посередництво, спеціальні місії, санкції, миротворчі операції. Роль міжнародних неурядових організацій.

Тема 6. Дипломатичні методи врегулювання конфлікту.

Переговори як засіб мирного врегулювання конфліктів. Особливості переговорного процесу під час конфлікту. Функції переговорів. Методи переговорів та основні етапи переговорного процесу. Багатосторонні переговори.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Л	П	Лаб	СР		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. СУТНІСТЬ ТА ТИПОЛОГІЯ МІЖНАРОДНОГО КОНФЛІКТУ										
Тема 1. Сутність конфлікту, структура та функції	12	4	2		6					
Тема 2. Динаміка конфлікту	10	2	2		6					
Тема 3. Війна як особлива форма конфлікту	12	2	2		8					
Разом за змістовим модулем 1	34	8	6		20					
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ВРЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТІВ										
Тема 4. Засади врегулювання конфлікту	10	2	2		6					
Тема 5. Міжнародні зусилля з врегулювання та попередження конфліктів	24	6	4		14					
Тема 6. Дипломатичні методи врегулювання конфлікту	22	4	4		14					
Разом за змістовим модулем 2	56	12	10		34					
Усього годин	90	20	16		54					

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість ь годин
1	<p>Тема 1. Сутність конфлікту, структура та функції</p> <p>Питання для обговорення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, сутність і види конфлікту. 2. Сутність та особливості міжнародних конфліктів. 3. Передумови та причини виникнення міжнародних конфліктів. 4. Структура конфлікту. 5. Типологія міжнародних конфліктів. 	2
2	<p>Тема 2. Динаміка конфлікту</p> <p>Питання для обговорення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Динаміка перебігу та основні етапи міжнародного конфлікту. 2. Ескалація та деескалація конфлікту. 3. Протиріччя та криза як умови розвитку конфлікту. 4. Міжнародна криза як наслідок ескалації міжнародного конфлікту. 	2
3	<p>Тема 3. Війна як особлива форма конфлікту</p> <p>Питання для обговорення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «війна»: традиційні та сучасні підходи. 2. Причини виникнення війн. 3. Концепція «справедливої війни» та її принципи. 4. Розуміння «миру» в умовах війни. 5. Особливості завершення війн. 	2
4	<p>Тема 4. Засади врегулювання конфлікту</p> <p>Питання для обговорення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «врегулювання конфлікту», «розв'язання конфлікту», «управління конфліктом», «запобігання конфлікту». 2. Основні принципи, підходи та етапи врегулювання конфлікту. 3. Сприйняття та проблема врегулювання конфлікту. 4. Роль політичного лідера під час конфлікту та його врегулювання. 	2

5	<p>Тема 5. Міжнародні зусилля з врегулювання та попередження конфліктів</p> <p>Питання для обговорення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль третьої сторони у процесах врегулювання та попередження конфліктів і криз. 2. Роль міжнародних організацій у врегулюванні конфліктів (ООН, ОБСЄ, НАТО, ЄС). 3. Основні інструменти та механізми врегулювання та попередження конфліктів (посередництво, спеціальні місії, санкції, миротворчі операції). 4. Інтервенція як інструмент роз'язання конфлікту. 	4
6	<p>Тема 6. Дипломатичні методи врегулювання конфлікту</p> <p>Питання для обговорення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Переговори як засіб мирного врегулювання конфліктів. 2. Особливості переговорного процесу під час конфліктів. 3. Функції переговорів. 4. Методи переговорів та основні етапи переговорного процесу. 5. Переговори щодо мирної угоди. 	4
7	Разом	16

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/індивідуальних завдань (рефератів)	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Сутність конфлікту, структура та функції [1] [2]</p> <p>Підготовка до виконання та обговорення практичного завдання з визначення і аналізу структури, причин та типологізації конфліктів (перелік надається викладачем завчасно).</p>	6
2	<p>Тема 2. Динаміка конфлікту [1] [2] [3]</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення стадій конфлікту. 2. Особливості розвитку конфлікту. 3. Механізми виникнення конфліктів. 4. Основні чинники ескалації конфлікту 	6
3	<p>Тема 3. Війна як особлива форма конфлікту [1] [2] [3] [4]</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Справедлива війна» в міжнародних відносинах. 2. Принципи справедливої війни. 3. Пацифізм, «негативний мир» та «позитивний мир» та проблема досягнення «вічного миру». 	8

4	Тема 4. Засади врегулювання конфлікту [1] [2] [3] [4] 1. Основні етапи врегулювання конфлікту. 2. Сприйняття та проблема врегулювання конфлікту. 3. Роль політичного лідера під час конфлікту та його врегулювання.	6
5	Тема 5. Міжнародні зусилля з врегулювання та попередження конфліктів [1] [2] [3] [4] 1. Роль міжнародних урядових і неурядових організацій у врегулюванні конфліктів. 2. Основні інструменти та механізми врегулювання та попередження конфліктів (посередництво, спеціальні місії, санкції, миротворчі операції). 3. Інтервенція як інструмент роз'язання конфлікту: чому, коли, де, аналіз ефективності.	14
6	Тема 6. Дипломатичні методи врегулювання конфлікту [1] [2] Підготовка та проведення рольової гри з проведення переговорів та укладання мирної угоди для врегулювання конфлікту.	14
7	Разом	54

До самостійної роботи відноситься (на вибір викладача):

- [1] – опрацювання лекційного та додаткового матеріалу;
- [2] – підготовка до дискусії, дебатів, обговорення проблемних ситуацій,
- [3] – написання есе;
- [4] – підготовка і презентація індивідуального навчально-дослідного завдання.

Тема ІНДЗ обирається здобувачем з вищевказаного переліку на початку семестру та надсилається викладачу за місяць дати презентації.

Обсяг есе: 5-7 сторінок.

Характеристика змісту: за змістом навчальної дисципліни.

Вимоги до виконання та оцінювання: основна мета роботи – глибоке вивчення важливих теоретичних або прикладних питань дисципліни за допомогою підготовки індивідуального навчально-дослідного завдання (реферату-дослідження). Вельми важливим є формування таких умінь і навичок студента: самостійно формулювати проблему, визначати мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження; здійснювати пошук і відбір різноманітної інформації; обробляти та аналізувати інформацію; логічно і послідовно викладати результати аналізу, робити аргументовані висновки; правильно оформлювати науково-довідковий матеріал; публічно захищати виконану роботу. Робота має бути написана студентом на рівні, відповідному сучасному стану розвитку комплексу наук, які вивчають міжнародні відносини. Тему роботи треба розкрити в контексті сучасних наукових концепцій, обґрунтовано і доречно використовувати основні наукові терміни. Вельми важливо висвітлювати об'єктивні з наукового погляду положення, застосовувати для унаочнення і підтвердження теоретичних положень реальні приклади, достовірну статистичну інформацію. Думки вітчизняних і зарубіжних авторів, їхні загальнотеоретичні і методологічні підходи необхідно проаналізувати та систематизувати. Мінімальний обсяг використаних джерел – 10, при цьому матеріали, вилучені з Інтернету, можуть складати не більше третини номерів у списку джерел; більшість джерел повинні складати оприлюднені документи, статті та монографії. Для оформлення виносок у тексті й прикінцевого «Списку посилань» використовується стиль APA.

Критерієм оцінювання самостійної роботи є повнота викладу та змістова наповнюваність матеріалу, поданого в презентації та самостійність і творчий підхід у написанні есе та виконанні індивідуального навчально-дослідного завдання.

9. Методи навчання

Словесні: лекції (проблемні, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: у тому числі мультимедійні презентації, демонстрація, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: рольові ігри; дебати; виконання індивідуальних завдань (підготовка та публічний захист рефератів).

10. Форми контролю та методи оцінювання

Методи поточного\періодичного контролю: поточне тестування, усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань (рефератів), захист результатів індивідуальних завдань (рефератів).

Підсумковий контроль: залік.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за національною шкалою Теоретична підготовка Практична підготовка

	Здобувач освіти	
Відмінно	володіє матеріалом, самостійно аргументовано викладає під час виступів та відповідей; всебічно розкриває теоретичних питань, використовуючи при нормативну, додаткову робить виявляє наслідкові самостійно додаткову володіє матеріалом, самостійно аргументовано викладає під час виступів та відповідей; всебічно розкриває теоретичних питань, використовуючи при нормативну, додаткову робить виявляє наслідкові самостійно додаткову	навчальним вільно, та його усних практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі

Добре	достатньо володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; аналізує навчальну інформацію, але допускає окремі неточності та незначні помилки	правильно вирішив більшість завдань; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні навички виконання завдання
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для поточного та періодичного контролю

1. Поняття та сутність конфлікту.
2. Функції конфліктів.

3. Типологія конфліктів.
4. Структура політичного конфлікту.
5. Динаміка конфліктів. Характеристика основних етапів.
6. Протиріччя та криза як умови розвитку конфлікту.
7. Ескалація конфліктів та її чинники.
8. Міжнародна криза як наслідок ескалації міжнародного конфлікту.
9. Поняття «війна»: традиційні та сучасні підходи.
10. Причини виникнення війн.
11. Концепція «справедливої війни» та її принципи.
12. Розуміння «миру» в умовах війни.
13. Особливості завершення війн.
14. Феномен гібридних війн.
15. Поняття «врегулювання конфлікту», «розв'язання конфлікту», «управління конфліктом», «запобігання конфлікту».
16. Основні підходи до попередження міжнародних конфліктів.
17. Превентивна дипломатія та її роль у попередженні міжнародних конфліктів.
18. Основні принципи та підходи до врегулювання конфлікту.
19. Етапи врегулювання конфлікту.
20. Сприйняття та проблема врегулювання конфлікту.
21. Роль політичного лідера під час конфлікту та його врегулювання.
22. Роль третьої сторони у процесах врегулювання та попередження конфліктів і криз.
23. Роль міжнародних організацій у врегулюванні конфліктів.
24. Міжнародні неурядові організації та конфлікти.
25. Основні інструменти та механізми врегулювання та попередження конфліктів.
- 26.
27. Посередництво як механізм врегулювання конфліктів.
28. Чинники та критерії ефективності посередництва в міжнародних конфліктах.
29. Спеціальні місії: сутність, мета та практичне застосування.
30. Санкції як інструмент врегулювання міжнародних конфліктів.
31. Миротворча діяльність як механізм врегулювання конфліктів. Типи миротворчих операцій.
32. Інтервенція як інструмент роз'язання конфлікту.
33. Переговори як засіб мирного врегулювання конфліктів.
34. Особливості переговорного процесу під час конфліктів.
35. Функції переговорів.
36. Методи переговорів та основні етапи переговорного процесу.
37. Переговори щодо мирної угоди.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний/періодичний контроль						Індивідуальне самостійне завдання	Сума балів
Змістовий модуль № I			Змістовий модуль № II				
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	25	100
12	12	12	12	15	12		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Силабус курсу «Конфліктологія». Одеса: ОНУ. 2022. 5 с.
2. Класрум навчальної дисципліни «Конфліктологія».

14. Рекомендована література

Основна

1. Перепелиця Г., Бритов Д. Роль НАТО в урегулюванні міжнародних конфліктів у сучасних умовах. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка: Сер.: Міжнародні відносини. 2022. Вип. 1. № 55. С. 16–19. Режим доступу: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/knu/article/view/4260>
2. Contemporary Security Studies. Ed. by Alan Collins. 3d Edition. Oxford: Oxford University Press. 2019. 516 p.
3. Klimesove M. Using Carrot to Bring Peace. Negotiation and Third Party Involvement. London: World Scientific, 2016. 284 p.
4. Koopmans S. M. G. Negotiating Peace. A Guide to the Practice, Politics, and Law of International Mediation. Oxford: Oxford University Press, 2019. 292 p.

5. Learning the Lessons of Modern War. Ed. by Thomas G. Mahnken. Stanford: Stanford University Press, 2020. 336 p.
6. Miller B. International and Regional Security. The Causes of War and Peace. London – New York: Routledge, 2017. 308 p.
7. Rodt A. P. The European Union and Military Crisis Management. Defining, Evaluating and Achieving Success. London – New York: Routledge, 2014. 194 p.
8. Security Studies. An Introduction. Ed. by Paul D. Williams and Matt McDonald. 3d Edition. 2019. 684 p.
9. The Oxford Handbook of War. Ed. by J. Lindley-French and Y. Boyer. Oxford: Oxford University Press, 2017. 730 p.
10. The Oxford Handbook on the United Nations. Ed. by Thomas G. Weiss and Sam Daws. 2d Edition. Oxford: Oxford University Press, 2018. 1024 p.
11. Wallensteen P. Understanding Conflict Resolution. London: SAGE, 2020. 360 p.

Додаткова

1. Джервіс Р. Сприйняття в міжнародній політиці: адекватність та неадекватність ; пер. з англ. М. Ю. Григор'єва, С. І. Фатія. Х.: Каравела, 2003. 463 p.
2. Єремєєва І. А. Проблеми миротворчості ООН в умовах трансформації міжнародних безпекових інститутів. Політикус. 2016. Вип. 1. Режим доступу: http://politicus.od.ua/1_2016/44.pdf
3. Іжнін І., Поліщук К., Шамборовська О. Криза традиційних форм дипломатії і врегулювання конфліктів у сучасному світі. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2017. Вип. 42. С. 56–74.
4. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. Харків : Право, 2012. с.
5. Лепський М., Щербань О., Бублеєв В. Класифікація переговорів в умовах війни. Грані. 2022. № 25(4). С. 43-49. DOI <https://doi.org/10.15421/172249>
6. Локальні війни та збройні конфлікти другої половини ХХ століття. (Історико-філософський аспект); О. Гуржій, С. П. Мосов, В.Д. Макаров та ін. К.: Знання України, 2006. 356 с.
7. Парахонський Б. О., Яворська Г. М. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл : монографія. Київ : НІСД, 2019. 560 с.
8. Патлашинська І.В. До питання ролі політичної медіації у вирішенні воєнних конфліктів: досвід для України. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2022. Випуск 42. С. 298-303.
9. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с
10. Тихомирова Є. Б., Постоловський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів: Підручник. Рівне: Перспектива, 2007. 389 с.
11. Цебенко О.О., Капраль С.С. Роль міжнародних безпекових організацій у врегулюванні сирійського конфлікту. Регіональні студії. 2018. № 14. С. 106-110.
12. Routledge Handbook of Civil Wars. Ed. by E. Newman and K. DeRouen, Jr.. London – New York: Routledge, 2014. 390 p.

15. Інформаційні ресурси

1. Офіційна сторінка Європейського Союзу (ЄС) https://european-union.europa.eu/index_en?prefLang=uk
2. Офіційна сторінка Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) <https://www.osce.org/>
3. Офіційна сторінка Організації Об'єднаних Націй (ООН) <https://www.un.org/en/>
4. Офіційна сторінка Організації Північноатлантичного договору (НАТО) <https://www.nato.int/>
5. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) <https://www.sipri.org/>
6. The International Crisis Group <https://www.crisisgroup.org/>
7. The Uppsala Conflict Data Program (UCDP) <https://ucdp.uu.se/>
8. United States Institute for Peace <https://www.usip.org/>